

M E T O D I C K Ý P O K Y N

Odboru cirkulární ekonomiky a odpadů Ministerstva životního prostředí k vyjasnění některých záležitostí v souvislosti s odstraňováním odpadů jako následku živelní pohromy v souladu se zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Osvobození od platby poplatků za ukládání odpadů na skládky

Odbor cirkulární ekonomiky a odpadů Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“) vydává tento Metodický pokyn k vyjasnění možné zákonné úlevy od platby poplatků za ukládání odpadů vzniklých v důsledku mimořádné události - živelní pohromy (krizová situace) podle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“).

Při odstraňování odpadů vzniklých v souvislosti s krizovou situací se postupuje podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „krizový zákon“). Zákon o odpadech se používá podpůrně, je nutno zajistit prioritně ochranu zdraví lidí a životního prostředí.

Poplatek za ukládání odpadů na skládku

Podle ustanovení § 105 zákona o odpadech platí, že od poplatku za ukládání odpadů na skládku se osvobozuje uložení odpadu na skládku v rámci řešení následků krizové situace podle krizového zákona.

Krizový zákon blíže definuje krizovou situaci. Mimořádná událost podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému je narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je **vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu**.

Stav nebezpečí podle krizového zákona **vyhláší hejtman kraje**, resp. i primátor hlavního města Prahy, a to pro celý kraj nebo jeho část.

Pokud ovšem nejde o řešení krizové situace, tedy **pro místo vzniku odpadů nebyl vyhlášen alespoň stav nebezpečí, není možné uplatnit osvobození od poplatku za ukládání odpadů na skládku** podle § 105 odst. 1 zákona o odpadech.

Pokud by prodlení v odklizení odpadů mohlo způsobit ohrožení lidského zdraví nebo životního prostředí, což s ohledem na možnou kontaminaci odpadů lze téměř s jistotou tvrdit, pak je možné doporučit zvážení vyhlášení **stavu nebezpečí ve vztahu k urychlení odklizení odpadů**. Toto by mimo jiné znamenalo, že by se na tyto odpady uplatnilo **osvobození od poplatku za ukládání odpadů na skládku** podle § 105 odst. 1 zákona o odpadech.

Důležité je upozornit, že případ, kdy stále dochází k **odklizení odpadů vzniklých při krizové situaci, ale krizový stav již skončil, tak ukládání odpadů na skládku spadá do osvobození podle § 105 odst. 1 zákona o odpadech**.

Evidence odpadů ze živelní pohromy, plnění cíle třídění a uplatnění slevy při ukládání využitelných odpadů na skládky

Odbor cirkulární ekonomiky a odpadů MŽP sděluje způsob vedení průběžné evidence odpadů po živelní pohromě, jako jsou např. povodně, podle zákona o odpadech.

V souladu s metodickým pokynem MŽP č.j. MZP/2021/720/3403 ze dne 7. července 2021 má odpovědnost za odstranění odpadů od občanů v důsledku živelní pohromy místně příslušná obec, která postupuje v souladu s pokyny orgánů krizového řízení.

Evidence a ohlašování odpadů

V průběžné odpadové evidenci obce se zaznamená vznik odpadu ze živelní pohromy, povodňové deponie apod. Odpad se zařazuje pod vhodné katalogové číslo druhu odpadu, uvede se množství v tunách, kód nakládání **AN60** a poznámka „*Vznik odpadů ze živelní pohromy – povodně apod.*“.

Původcem odpadu z pohromy (povodně apod.) v případě, že se jedná o komunální odpady od občanů **je obec, na jejímž území se tento odpad nachází**. Obec může být původcem také naplavené zeminy a stavebních a demoličních odpadů, v případě, že zajišťuje jejich odklizení.

Pokud jsou odpady z pohromy (povodně apod.) soustředovány na společných deponiích pro více obcí a množství odpadu po pohromě z dané obce není přesně známo, pak se stanoví odborným odhadem (podílem) množství tohoto odpadu z jednotlivých obcí podle míry zasažení obcí danou pohromou.

Obec odpad ze živelní pohromy předává pod kódem **AN3**. Obec si toto množství odpadu **započítává do limitu pro ohlašování produkce a nakládání s odpady**, a pokud dojde k jeho překročení, tak **musí podat roční hlášení o odpadech**.

Zařízení, které odpad přijme, zaznamená v evidenci **B00** a uvede jako **partnera obec**, kde odpad vznikl.

Výpočet cíle třídění

Jelikož nejde o odpady běžně produkované v obecním systému obce, tak toto množství odpadu si obec **nezapočítá do výpočtu plnění cíle třídění pro komunální odpad** dle přílohy č. 18 vyhlášky č. 273/2021 Sb.

Sleva při ukládání využitelných odpadů

Odpad ze živelní pohromy, který nesplňuje podmínku pro osvobození podle § 105 odst. 1 zákona o odpadech se zařazuje k základu poplatku podle své charakteristiky v souladu s § 106 zákona o odpadech. V případě, že se jedná o využitelný odpad, pak může obec tento odpad ukládat podle § 157 zákona o odpadech za 500 Kč do dosažení celkového množství využitelných odpadů ukládaných na skládku v tomto režimu v daném kalendářním roce podle přílohy č. 12.

V případě, že se na **odpad ze živelní pohromy vztahuje osvobození** podle § 105 odst. 1 zákona o odpadech, tak se tento odpad do **celkového množství využitelných odpadů uložených na skládky se slevou** podle přílohy č. 12 zákona o odpadech **nezapočítává**.

Evidence odpadů osobou provádějící úklid a demolice

Na základě vzájemné dohody před zahájením úklidu odpadu ze živelní pohromy (povodně apod.) je možno připustit, že **původcem odpadu z pohromy může být společnost, která provádí činnost odklizení odpadu z pohromy**. Odpad z odklizení živelní pohromy (povodně apod.) bude vznikat společnosti najaté k odklizení při její činnosti úklidu.

U odpadů, které vzniknou dodatečnou demolicí je původcem osoba (stavební společnost) provádějící odstranění stavby.

Osoba, která je původcem, uvede v evidenci druh odpadu, množství v tunách, kód nakládání AN60 a poznámku „*Vznik odpadů ze živelní pohromy – povodně apod.*“.

Odpad z pohromy předá pod kódem AN3 do zařízení určeného pro nakládání s daným odpadem. Společnost si toto množství odpadu **započítává do limitu pro ohlašování a podání ročního hlášení o odpadech a nakládání s nimi**.

Je žádoucí, aby otázka původcovství a evidence byla vždy vyjasněna před započítáním prací pro odklizení odpadu ze živelní pohromy (povodně apod.).

Základní popis odpadu

Ze základního popisu odpadu musí být zřejmé, z jakého území pochází odpad, aby provozovatel skládky disponoval informacemi, zda odpad spadá do osvobození podle § 105 odst. 1 zákona o odpadech. V případě vyklížení objektu konkrétního původce odpadu nebo odstranění konkrétní stavby je vhodné uvést adresu nebo parcelní číslo.

V případě úklidu většího množství odpadů z území obce je dostatečné, pokud je identifikována obec, z jejíhož území odpady pochází. V případě, že je původcem odpadu obec nemusí být podrobnější údaj uveden, protože je zřejmé, že odpad pochází z jejího území.

Platnost a účinnost pokynu: Tento pokyn nabývá platnosti a účinnosti dnem 17. října 2024.

Zpracoval: Odbor cirkulární ekonomiky a odpadů MŽP

Schválil: Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D., ředitel odboru cirkulární ekonomiky a odpadů